

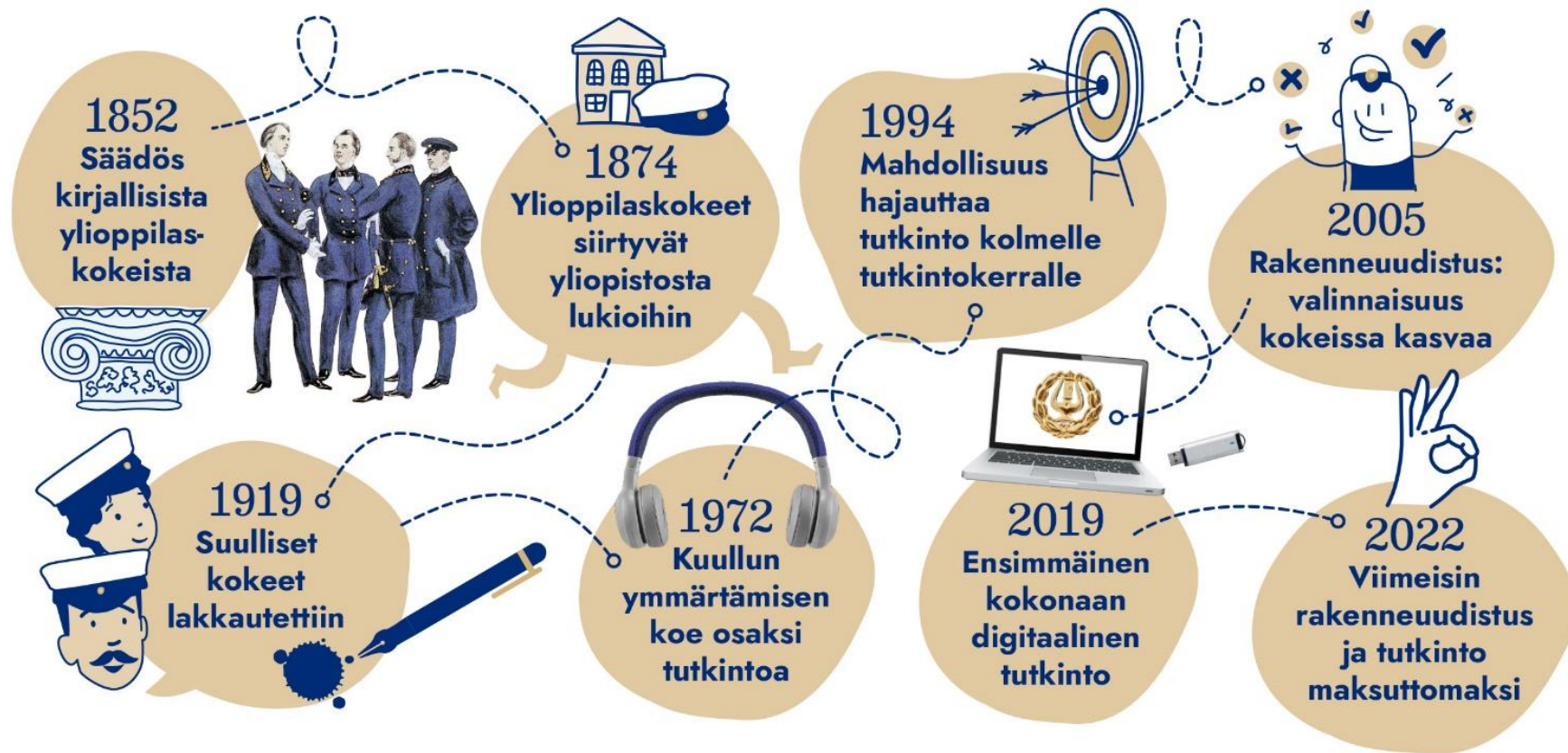
**Ylioppilastutkintolautakunta
Studentexamensnämnden**

UUDISTUVA YLIOPPILASTUTKINTO

Lähilukioseminaari

Tiina Tähkä 16.4.2026

SUULLISISTA PÄÄSYKÖKEISTA DIGITAALISEEN YLIOPILASTUTKINTOON

Uusi toimeenpano- ja kehittämissuunnitelma 2023

Abitti2 koejärjestelmän kehittäminen

Suullinen kielitaito ja puhumisen osakoe

Kokeiden ja arvostelun jatkuva kehittäminen

Hallitusohjelman mukaisten uudistusten valmistelu ja toimeenpano

Kevään 2026 tutkintokerta

- 145 000 ilmoittautumista
- 9 koepäivää 10.3.-27.3.2026
  - 41 koetta, joista suurin osa sekä suomeksi että ruotsiksi
- Opintotiedot Koskeen 5.5.2026
  - Jos tietoja puuttuu, opiskelijavalinnassa on ongelmia.
- Tulokset 12.5.2026
- Todistukset ja lakkiaiset 30.5.2026
  - Juhlia voi järjestää myös etukäteen.

Valmistautuminen syksyn tutkintoon

- Abitti2 on käytössä syksyn tutkinnossa
  - Harjoituskoe maaliskuussa ja vielä vihoviimeinen testi syksyllä.
  - Kevään aikana tiivistä harjoittelua lukioissa, jotta paikalliset ongelmakohdat tunnistetaan ja virhetilanteista raportoidaan. Päivityksiä tarvittaessa tiheästi.
- Valvonnan ohje (salassa pidettävä) valmisteilla
  - Mihin valvojan pitää kiinnittää huomiota?
  - Miten vilppiepäilytilanteessa toimitaan?
  - Esimerkkitapauksia vilppitilanteista
- Syksyn tutkintomaksuissa indeksikorotus

Ylioppilastutkinnon kokeiden muutoksia

- Suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus –kokeet uudistuvat ja muuttuvat kaksipäiväisiksi keväällä 2027.
- Syksyn 2026 ylioppilaskokeiden äkilliset muutokset voidaan välttää | Ylioppilastutkintolautakunta
- Äidinkielen kokeessa muutoksia syksystä 2026 alkaen | Ylioppilastutkintolautakunta
- Psykologian kokeessa muutoksia syksystä 2026 alkaen | Ylioppilastutkintolautakunta

Ylioppilastutkinnon toimeenpanon muutoksia

- Kokelaat saavat erityisjärjestelyihin ja ilmoittautumisen muutoksiin liittyvät päätökset ensisijaisesti suomi.fi –viesteinä.
- Myös lukioille valmistellaan tietojen saamista sähköisesti. Kevään aikana tapahtuu tätä tukevia muutoksia esim. käyttäjäroolituksessa.
- Abitti 2 on käytössä ylioppilaskokeissa syksyn 2026 tutkinnosta alkaen.
  - Koetilan palvelimelle tuleva verkkoyhteys antaa uusia mahdollisuuksia esim. ilmoittautumistietojen siirto, lokidatan/pöytäkirjan siirtäminen.
  - Etähallintaohjelma nopeuttaa teknisten ongelmatilanteiden ratkaisemista.

Suullinen kielitaito ja puhumisen osakoe

- Oleellinen osa kielitaitoa ja opstavoitteita.
- Portaittain pitkien ja keskipitkien kielten kokeisiin.
- Kokonaiskuva selvityksen muodossa vuoden 2026 lopussa
- Selvitystyön tueksi järjestetään kenttätestejä keväällä 2026.
- Suullinen kielitaito ylioppilaskokeissa | Ylioppilastutkintolautakunta

Valmistelu etenee maltillisesti

- Suullinen kielitaito ylioppilaskokeissa
- Lautakunta on julkaissut selvityksen suullisen kielitaidon kokeista
- Uusi tehtävätyyppi tukee kielikokeiden suullisen osan kehitystyötä
- Kielikokeiden suullisen osan kokeilu antoi näkökulmia valmisteluun
- Opetussuunnitelman pääpaino viestin välittämisessä
- Suullisen osan osuus pieni
- Yksilösuoritus koesalissa. Kokelas voi kuunnella vastauksensa ja halutessaan äänittää sen uudestaan.
- Sidosryhmäyhteistyötä
- Kokonaiskuva selvityksen muodossa vuoden 2026 lopussa
- Esimerkkejä ja maamerkkisuorituksia?
- Käyttöönotto 203x?

Abitissa voi tehdä suullisen osaamisen esimerk...

1. Äänitustehtävätyyppi 20 p.
2. Ännitettä voi myös arvostella 6 p.
3. Ongelmiin on varauduttu 12 p.

Koe yhteensä

38 p.

Abitissa voi tehdä suullisen osaamisen esimerkkikoikeita

1. Äänitustehtävätyyppi (20 p.)

Abitti 2:een on kesällä valmistunut uusi tehtävätyyppi, jossa kokelas voi nauhoittaa ääntä, kuunnella äänitteen sekä tarvittaessa poistaa sen ja aloittaa nauhoituksen alusta.

 00:00 — 01:23 [Poista äänitteesi](#)

2. Ännitettä voi myös arvostella (6 p.)

Oma Abitti -palvelun arvostelunäkymässä kokeen arvostelija voi kuunnella vastauksen, antaa kommentteja ja pisteyttää sen. Äänite sisällytetään myös koesuorituskopioon, joka jaetaan kokelaalle.

[Lopeta äänitys](#) 11:49

3. Ongelmiin on varauduttu (12 p.)

Jos nauhoitus keskeytyy esimerkiksi teknisen ongelman tai koeajan päättymisen vuoksi, jo tallennettu äänite ei häviä, vaan se tallentuu koetilan palvelimelle koko nauhoituksen ajan. o ajan nauhoituksen aikana.

 [Äänitä vastaus](#)

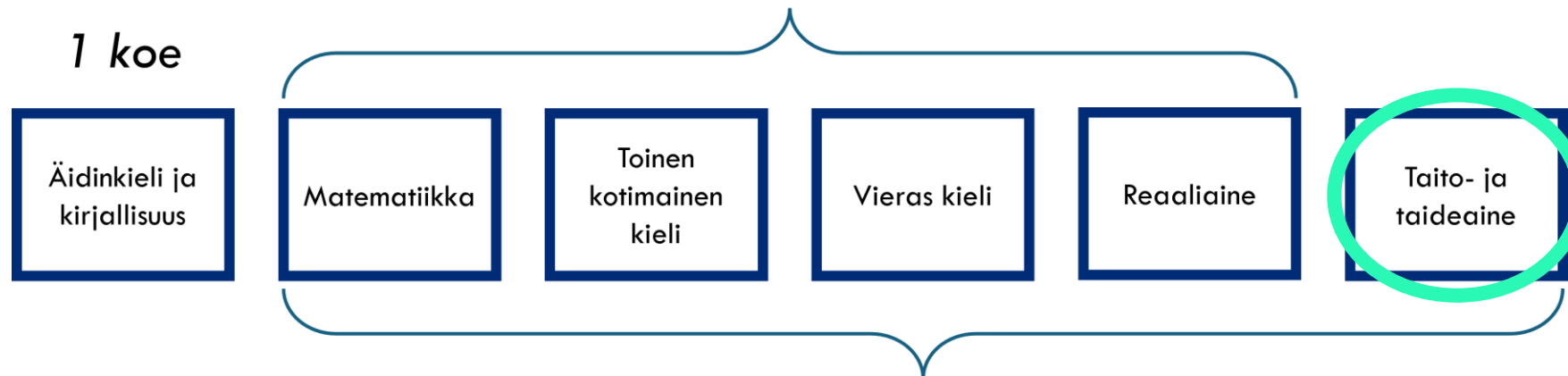
 Äänitys on käynnissä toisessa tehtävässä

Kokeen tehtävät loppuvat tähän.

Taito- ja taideaineiden koe voi olla yksi tutkintoon vaadituista kokeista

- Uudistuneen lainsäädännön mukaan ylioppilastutkintoa suorittavan kokelaan on suoritettava syksystä 2029 alkaen vähintään viisi koetta (1+3+1) seuraavasti:

+3 koetta eri ryhmistä
(yhden ryhmän voi jättää valitsematta)

+1 koe eri oppiaineessa

Yhden kokeista oltava pitkän oppimäärän koe, joita on matematiikassa ja kielissä.

Siirryttäessä lukiodiplomista ylioppilaskokeeseen näkökulma ja tavoite muuttuvat

Lukiodiplomi

1. Osoittaa erityisosaamista ja harrastuneisuutta.
2. Perustuu paikalliseen opetussuunnitelmaan.
3. Pitkäkestoinen näyttö.
4. Tarjonta riippuu koulutuksen järjestäjästä.
5. Arvioinnista päätetään paikallisesti.
6. Ei juurikaan hyödynnetä korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa.
7. Arvioinnin tavoitteena on ohjata ja kannustaa opiskelua ja kehittää edellytyksiä itsearviointiin.

Ylioppilaskoe

1. Lukio-opinnoissa saavutetun osaamisen mittari.
2. Perustuu opetussuunnitelman valtakunnallisiin sisältöihin ja tavoitteisiin.
3. Ajallisesti rajattu – järjestetään kahdesti vuodessa.
4. Järjestettävä kaikissa lukioissa.
5. Arvostellaan riippumattomien sensorien toimesta yhtenäisillä kriteereillä.
6. Mahdollisuus laajaan hyödyntämiseen korkeakoulujen todistusvalinnassa.
7. Arvostelun tavoitteena verrata osaamista muihin kokelaisiin.

Taito- ja taideaineiden kokeiden rakenne

Valmistava näyttö

- Suoritetaan ennen kirjallista koetta.
- Tehtävänanto annetaan kaikille kokelaille samanaikaisesti.
- Uusintatilanteessa kokelaan on suoritettava valmistava näyttö uudelleen.
- Tuotokset tallennetaan digitaalisesti ja ovat tarkasteltavissa verkkoselaimella.

Kirjallinen koe

- Ajoittuu uudelle koepäivälle nykyisten tutkintopäivien yhteyteen.
- Samassa tutkintokerrassa voi suorittaa vain yhden taito- ja taideaineen kokeen.
- Järjestelyt vastaavat muita digitaalisia kokeita.

Uudistuksen valmistelua ohjaavat periaatteet

1. Ylioppilastutkinnon kokeet laaditaan lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.
  - Lukiokoulutuksen mukaisella osaamisella voi saavuttaa korkeimman arvosanan.
  - Kokeet eivät oleellisesti muuta oppiaineiden opetuksen luonnetta.
2. Ylioppilastutkinnon kokeet ovat luotettavia ja arvostettuja.
  - Taito- ja taideaineiden kokeita koskevat samat laatuvaatimukset kuin muitakin ylioppilaskokeita.
3. Ylioppilaskokeet voidaan järjestää kohtuullisin resurssein.
  - Kokeiden toimeenpanon suunnittelussa huolehditaan, että järjestelyt ovat kohtuulliset kokelaalle, koulutuksen järjestäjälle ja Ylioppilastutkintolautakunnalle. Tämä koskee sekä kokeiden suorittamista, järjestämistä että arvostelua.

Valmistelutyötä pitkän aikavälin kehittämiseen

- Kokeiden rakenteen kehittäminen esimerkiksi kokeiden jakaminen osakokeisiin, jotka mahdollistavat erilaisia välineitä ja työskentelyn rytmittämistä siten, että kokelaiden ja lukioiden työskentelyaika pysyy kohtuullisena
- Kokeiden ja kokeessa käytettävien välineiden kehittäminen esimerkiksi ottamalla käyttöön oikolukuominaisuuksia, sanakirjoja tai tekoälyn mahdollistamia työkaluja
- Arvostelun kehittäminen esimerkiksi laajentamalla keskitetysti arvosteltavia tehtäviä tai ottamalla käyttöön arvostelua tukevia välineitä
- Mahdollisten tuleviin laki- tai asetusmuutosten tarvittavien taustatietojen tuottaminen ministeriön pyyntöjen mukaisesti

Pitkän aikavälin hahmottelua 1

- Kehittämissuunnitelman mukainen hahmotelmassa kokeet jaetaan osakokeisiin, jotka mahdollistavat erilaisia välineitä ja työskentelyn rytmittämistä siten, että kokelaiden ja lukioiden työskentelyaika pysyy kohtuullisena.
- Nykyisistä kuuden tunnin kokeista voisi tulla kaksi osakoetta. Nykyisistä kaksipäiväisistä kokeista voisi tulla neljä osakoetta. Taito- ja taideaineiden kokeissa voisi olla valmistavan näytön lisäksi yksi osakoe.
- Nykytiedon mukaan oppimisessa ja osaamisen osoittamisessa pitäisi vähentää pitkäkestoista istumista ja tauottaa työskentelyä. Kehitystyössä on useita käytännön asioita ratkaistavana.

Pitkän aikavälin hahmottelua 2

- Nykyinen kuuden tunnin koe ja kahden tunnin lisäaika on raskas kokelaille ja lukioille.
  - Lukion valmistelut alkavat yleensä klo 7.30. Kokelaat saapuvat lukiolle yleensä klo 8. Koe päättyy klo 15 tai klo 17. Lopputoimenpiteiden jälkeen rehtorin osuus päättyy klo 18.
- Kokelaiden osaamisen osoittamista heikentää useiden tuntien istuminen ja vain lyhyet lepotauot.
  - Työskentelyn tauottamiseen ja liikkumiseen on hyvin rajalliset mahdollisuudet.
- Vilppimahdollisuudet vähenevät oleellisesti, jos wc-käyntien määrä vähenee. Kokelaat tarvitsevat myös vähemmän eväitä ja muita tarvikkeita.
- Osakokeiden sijoittaminen eri päiville kolmen viikon ajalle on mahdollista, mutta vaatii suunnittelua.
  - Esimerkiksi IB-kokeilla on käytössä aamu- ja iltapäiviin perustuva koekalenteri.
- Osakokeet eivät saa muodostua nopeustesteiksi. Tämä pitää varmistaa kokeiden suunnittelussa ja kokeiden pitää olla aidosti nykyistä lyhyempiä.
- Kuuden tunnin koe on ollut tärkeä osa ylioppilastutkintoa, joten sen muuttaminen ei ole helppoa.

**Ylioppilastutkintolautakunta
Studentexamensnämnden**

lautakunta@ylioppilastutkinto.fi

www.ylioppilastutkinto.fi